

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XVI БРОЈ 304.

15. СЕПТЕМВАР 1986.

ЦИЈЕНА 30 ДИНАРА

УЗ ДАН РАТНЕ МОРНАРИЦЕ

СНАГА ЈЕ У ЉУДИМА

ПРИПАДНИЦИ Југо-словенске ратне морнарице и наши поморци на бродовима широм свијета свечано су обиљежили и овогодишњи 10. септембар и присјетили се да-леке 1942. године и партизанске Подгоре, коли-јевке Морнарице НОВЈ. Централна свечаност одржана је у Дубровнику, али су се тог дана и сви наши морнари на бродовима и у лукама подсјети-ли да је наша морнарица, под непосредним ру-ковством и сталном бригом друга Тита, изра-сла у снажан и модеран

вид оружаних снага. Би-ла је то прилика да се још једном истакне да снага Ратне морнарице и сфера у којој ајелује (мо-ре, обала, острва, морске дубине и јадрански про-стор изнад јадранског по-морског војишта) има велики значај за исход одбране земље у цјелини. Осим што је опремљен најсавременијим наору-жањем и техником, сва-ки наш бродски колек-тив је једна чврста поро-дица, гаје се тачно зна-ко и какав задатак мора извршити. Сви морнари чки оружани, борбени и технички системи су вео-

ма сложени, па их зато опслужују тимови који су веома обучени и увје-жбани, гаје сваки поједи-нац има одговарајућу од-говорност. Ту се без ко-лективног рада ништа не може учинити. Сама по себи, модернизација фло-те и Ратне морнарице у цјелини не би много ни вриједила када та техни-ка не би била у рукама стручно оснапољених људи — непоколебљиво спремних на највеће жр-тве када су у питању при-преме за одбрану земље. Снага је, dakle, у људи-ма.

У ОВОМ БРОЈУ:

- ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОК ССРН О ПОЛОЖАЈУ ЖЕНЕ У УДРУЖЕНОМ РАДУ
Страна 2.
- ЗБОГ ЧЕГА ПРОТЕСТУЈУ ПЧЕЛАРИ
Страна 3.
- ЗАПИС СА ПЛАЖЕ У БУЉАРИЦИ
Страна 5.
- ИЗЛОЖБА ВЕЛИМИРА ТРНСКОГ У СВЕТОМ СТЕФАНУ
Страна 6.
- СЕДАМ ПЈЕСАМА ВОЈИСЛАВА ВУЛНОВИЋА
Страна 7.

ТУРИСТИЧКИ БАРОМЕТАР

СЕПТЕМБАР ЗА РАДОСТ

- ТОКОМ ОВОГ МЈЕСЕЦА У ХОТЕЛИМА ЈЕ ВИШЕ ГОСТИЈУ ДОМАБИХ И СТРАНИХ НЕГО ЛАНЕ
- У ОКТОБРУ ХОТЕЛИ БЕ БИТИ ПОПУЊЕНИ СА 80 ОДСТО
- ДОБРИ ИЗГЛЕДИ ЗА ЗИМУ

СЕПТЕМБАР за — радост. Тако кажу туристички радници са „ривијере бисерних плажа“ не скривајући задовољство које им доноси топло септембарско сун-це и изванредна посјета хотелима, али и другим угоститељским објектима. Домаћи гости, чини се више не го ранијих година користе одмор у посезони. То су ма-хом они који су без школских обавеза и које је на наше плаже привукло лијепо вријеме и — приступа-чне цијене пансиона.

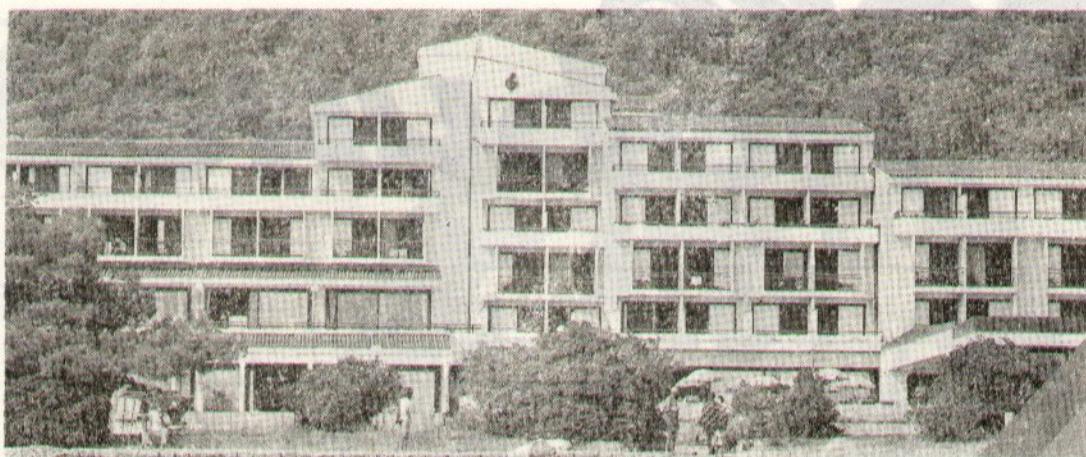
У хотелима „Монтенегротуриста“ су и даље сва мје-ста попуњена, ма-хом странцима. У првој половини мје-сеца у њима је боравило три одсто више странаца и 6 одсто домаћих гостију него лани у исто вријеме. Ова-ко добра посјета биће забиљежена и у другој полови-ни септембра, а предвиђа се попуњавање капацитета у проценту од 80 одсто током наредног мјесеца.

— Како сада ствари стоје збиља има разлога за ра-дост, кажу у „Монтенегротуристу“. — Прогнозе су до-бре и када је у питању зимски период — нарочито влада велико интересовање за „Авалу“ и улцињски „Галеб“.

У овом колективу рачунају да ће до краја године укупни промет бити већи за седам до осам процената у односу на остварени у прошлој години, што посебно радује када се има у виду да је лани забиљежен ре-корд.

Хотел „Парк“ (снимио М. Тодоровић)

Потребни су овакви: хотел „Палас“ у Петровицу

РАЗГОВОРИ У „МОНТЕНЕГРОТУРИСТУ“

КАКО ДО НОВИХ ОБЈЕКАТА

ШТА СЕ ЧУЛО У РАЗГОВОРИМА КОЈЕ СУ РУКОВОДИОЦИ ОВОГ КОЛЕКТИВА ВОДИЛИ СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ТУРИСТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ

У хотелима „Монтенегротуриста“, углавном страни гости, остварили су за осам мјесеци ове године 1.581.000 ноћења, што је за 4 одсто више него рекордне прошли године. У овој, другој по величини туристичко-угоститељској организацији у земљи очекују од овогодишње сезоне девизни прилив од 58 милиона долара, рачунајући и динаре девизног поријекла. То ће бити нешто више него прошле туристичке сезоне.

Резултатима су у овом колективу, међутим само дјели мично задовољни. Они су могли бити и већи, да је на подручју Јадрана било више хотелских кревета, с обзиром да је ове сезоне владало велико интересовање (тако је већ неколико година) у страних тур-оператора за овим дјелом наше обале.

Ово је, између осталих, речено у разговорима које су представници „Монтенегротуриста“ и других туристичко-угоститељских организација у републици, водили у Будви са представницима Савезног комитета за туризам, Туристичког савеза Југославије и Општег удружења туристичке привреде Југославије.

— Интересовање странаца је огромно и за идућу сезону, али нажалост, бићемо у истој ситуацији као и ове се зоне: нећемо имати нових кревета које би понудили страним агенцијама, рекао је Владимира Митровић, члан Пословодног одбора „Монтенегротуриста“.

— Ових дана смо били у ситуацији да чинимо нешто што никако не би смјели: да великом туристичким агенцијама

јама, са којима сарађујемо веома успјешно годинама, смјећемо број кревета за наредно лето. Јавиле су се, на име, нове, мале агенције које желе да по први пут доведу госте на Црногорско приморје. Лоше је када велики ма узимамо да бисмо мали ма дали, али је можда још лошије затварати врата онима који први пут долазе у госте. Но, тако је када се не ма.

Прана Гора, дакле, посебно њено приморје имају много мање хотелских кревета него што износе захтјеви страних агенција. Ово подручје већ неколико година изузетно интересантно за странце, али то никако да искористе хотелијери.

— Велика је штета што је тако, истакао је Др Вања Брајло, секретар Туристичког савеза Црне Горе. — Умјесто да имамо много више кревета него што се од нас тражи, пада ми јуримо гости по Европи, сада бјежимо од њих јер им не можемо удовољити. Ни „Монтенегротурист“ који је израстао у велику туристичку организацију ни други у Црној Гори, који се баве туризмом и угоститељством, нијесу у стању да из сопствене акумулације нешто више изграде. На другој страни туризам није стимулисан о дстрани државе да би се развијао као, рецимо, друге грани. Нови пакети мјера и друго што се предузима не стимулише туризам у добољној мјери. По некад га дестимулише, што никако није добро зна се добро да се уложени динар у туризам вишеструко враћа у

виду девиза и то врло — број.

На скупу у Будви се чуло да „Монтенегротурист“ нуди домаћим и страним улагачима новца и девиза петнаестак веома атрактивних пројекта за градњу, мањим на по дручју Црногорског приморја. Ради се о збиља веома за нимљивим зонама као што су Јаз код Будве, Каменово, Милочер, Лучице, Велика плажа... Но, пројекти иако су поодавно урађени стоје у фијокама. За њихову реализацију једноставно нема паре. Наши радни колективи који би жељели удружијање ради нових објеката су у беспарици, а страници, пак, који су им пресионари и амбијентом и пројектима који су урађени, тешко да ће мони да улажу девизе јер око тога заједничког посла има доста нејасноћа.

— Туризам нема оно што има, поизграо се ријечима Владимира Митровића. Имајмо да више неискоришћене плаже, добре пројекте, имамо сигурне госте или немамо — објекти. То је због тога што је туризам некако у другом плану, што је заобићен, заборављен. Нечуди онда када нас нови прописи погађају умјесто да нас стимулишу. А без стимулационих мјера тешко ћемо ове празне ледине предврорити у мајдане девиза.

На скупу у Будви је једно душно оцјењено да је црногорском туризму (ово важи и за туризам у нашој земљи) нужна помоћ јер је извјесно да је он перспективан на грана привреде, али да је ипак „далеко од срца“ оних који одлучују о новим мјерама, па и стимулационим, када је у питању наша привреда. Такође је изнијет захтјев да се укине динарски чек на родне банке Југославије, јер од њега није било користи.

С. Гргевић

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник: ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жијро рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО за графичке производе и услуге „Андија Палаташић“ — Котор. Претплатна: годишња 1.050 динар; за иностранство 20 долара. — Рукописи се не враћају

ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОКСРН

ЖЕНА У УДРУЖЕНОМ РАДУ

ЈЕДНА ОД ГЛАВНИХ тема о којој је расправљало Предсједништво Општинске конференције ССРН на сједници одржаној 8. септембра била је разматрање друштвених положаја и улоге жене у удруженом раду.

У материјалима, које је за ову прилику припремила Ели забета Багојевић, предсједник ОК за питања друштвених положаја жене, између осталог се констатује да више од половине укупног броја лица која траже запослење чине жене, углавном испод тридесет година старости.

Од тога, опет, виша половина су жене са стручним образовањем од средњег до високог, што значи да велики стручни потенцијал остаје не искоришћен и непродуктиван.

Ако и дође до повременог његовог активирања то је углавном на одређено време и на сезонским пословима који су испод нивоа њиховог стручног образовања.

Један број жене, најчешће без квалификација, које запошљавају приватни послодавци (гоститељи) обесправљена је у односу на оне у удруженом раду, ради значајно дуже од редовног радног времена, лишене права на самоуправљање. Укратко речено имају статус најамног радника. У условима отежаног запошљавања и у одсуству друштвених контрола ове раднице су принуђене да трпе такав положај, јер, прикривају свог посладавца, чувају какво, такво радио место.

Обухваћеност женске дјеце основним образовањем је потпуна, мада се у старијим разредима запажа осипање женске омладине. Показатељи говоре да је број неписмених значајно смањен, међутим, код старијих узрасла проценат неписмених жене је 4 до 5 пута већи него код мушкираца.

Укључивање жене у удруженом раду има посебан значај са становишта њиховог учешћа у самоуправним токовима друштва. Што је за последност већа то је и њихово учешће у друштвено-политичком животу, самоуправним тијелима и делегатским скupštinama масовније. Међутим, садашњом заступљеностју жене у органима и тијелима ООУР, друштвено-политичкој заједници и другим руководећим мјестима, не можемо бити задовољни. Узрок њиховој одсуности из руководећих структура треба тражити, између осталог, и у присуству бирократског одлучивања у спровођењу кадровске политике као и непревазиђеном традицијом најлоном гледању на жену и њеном превеликом оптерећености породичним обавезама.

Највећи број жене у највишој комуни упослен је у туристичко-гоститељској привреди и друштвеним службама. Према подацима из Статистичког годишњицака за 1983. годину, наша општина има укупно 4076 запослених, од чега 2.348 жене, а то је изражено у процентима 45,8 одсто, што је изнад југословенског просјека, који је у 1982. години износио 38,4 одсто.

И поред релативно брзог развоја туристичке привреде у нашој општини моћно је да се запошљавања су доста мале. С обзиром на кратко трајање сезоне највећи број радника запошљава се на одређено време. Највећи дио сезонске радне снаге су углавном из других крајева Републике.

На евиденцији СИЗа за пошљавање, у марта ове године, било је 691 лице од чега 484 жене или 70 одсто. Од тога 202 неквалифициране, 33 са низом стручном спремом 90 квалифициране, 146 са средњом стручном спремом, 7 са вишом и 6 са високом стручном спремом. Један до бар двају радника, углавном приучени или полукавалифицирани, већ дуго година радије као сезонски радници, не ке чак, и по 10, 12, па и 18 година.

Запошљавању сезонских радника, посебно жене, послови које оне обављају у тој сезоне, услови рада и други проблеми око сезонске радне снаге, врло су значајни питања којима треба посветити знатно више пажње него што се то чинило до сада.

У материјалима је посебно посвећено питању заштите деце запослених радника. На подручју општине имамо три објекта за пред школско васпитање који могу да приме преко 500 деце. Но, ови капацитети су неравномерно распоређени: Ђечји вртићи у Светом Стефану и Петровицу могу да приме 360 деце док вртићи у Будви има капацитет за 150, а у прашају години имају је уписа до 450 деце. И поред тога што су искоришћене све могућности у овој установи за пропријетање капацитета, већ у овој години великом броју родитеља који би жељели да користе услуге вртића неће се моћи удовљити.

У материјалима је, такође истакнут и проблем биолошке репродукције становништва. Неповољан је материјални положај жене у труднице и породице...

Ова, и многа друга питања и проблеми везани за положај и улогу жене у удруженом раду, биће тема Општинске конференције ССРН на сједници која ће се одржати крајем овог мјесеца.

Вл. Станишић

ГИНУ ПЧЕЛЕ А НЕ КОМАРЦИ

ЗАПРАШИВАЊЕ из ваздуха, које се током овог лета изводи дуж јужног Јадрана ради уништавања комараца, огорчило је пчеларе дуж будванске ривијере.

— Штете су много веће од користи, каже Мићо Матић, познати пчелар из Петровца. Огров који се просипа из авиона па да на цвјетове на које слијећу пчеле, или и директно на кошице и око њих. Мени су страдале много ге кошице, а слично је и са осталима који гаје ове корисне инсекте. Просто је жалосно посматрати како се након прскња пчеле немоћно превијају испред кошица и масовно угибају. Дуго смо се борили против опаке вароје, болести која је нападала пчелињаке и некако усјели у томе, али ево новог зла. Против њега изгледа ништа не можемо.

ИЗ „КОМПАСА“

ДОБАР РАД – ПУНА КАСА

То остварује 30 запослених у овој словеначкој агенцији, која има пословнице у Херцег-Новом, Каменарима, Тивту, Бечићима, Светом Стефану, Улцињу и централу у Будви.

Наше пословање у односу на прошлу сезону је изузетно добро. Финансијски ефекти су већи чак за 294 одсто, у односу на осам мјесеци 1985. године. Радимо са више страних агенција, али наш партнер „Тјереборг“ из Данске је на првом мјесту. Нихови гости ће ове године 1400 кревета закупљених у хотелима дуж Црногорског приморја пунити 193 дана, што се сматра веома добрым резултатима и за развијеније земље у области туризма. У приватном смјештају смо били закупили 2.000 кревета. Њихова попуњеност износила је 85 дана, што је за прилике у Црној Гори веома добро, јер просјек је око 60 дана, каже Жељко Никлановић, директор „Компаса“ за Црну Гору.

У „Компасу“ кажу, да се Црна Гора, ове туристичке сезоне много боље припремила за до чек гостију од било које раније. Посебно исти чују Буџву и Улцињ, где је ове године много урађено на побољшању комуналне хигијене.

— Ми се већ сада припремамо за следећу туристичку сезону. У „Компасу“ много радимо на рационалној организацији. Сматрам, да су људи кључ успјеха. Ако, су постављени на права мјеста, онда су резултати ту. Ми кадрове преко зиме оспособљавамо на специјалним курсевима у склопу наше радне организације. На тим курсевима усавршавамо знања страних језика, учимо да се понашамо са гостима и томе слично. Овакве „школе“ није измислио „Компас“. Оне одавно постоје у великом путничким агенцијама у свијету. Улагати у људе, никада није промащена инвестиција.

— Доста је развијен излетнички туризам... Располагали смо са ава бродом и једним атрактивним хидроглисером, па смо свакодневно одвозили госте према Улцињу и Дубровнику. Само по овом основу до сада смо остварили 440 милиона динара.

Уз то наш возни парк (рента-кар) има у Црној Гори 150 аутомобила, што доноси, тако бе изузетно добру зараду. Наша подручје је, авио-дестинација, па туристи радо изнајмљују кола.

— Каква ће за „Компас“ бити посезона?

— У Улцињу ћемо имати госте до 24. октобра, а овде у Будви до средине октобра. Од 15. септембра крећемо са нашом устаљеном акцијом „Пјешчане плаže Црне Горе“. Тај програм се већ продаје у цијелој нашој земљи, сје верној Италији и Аустрији. Тако ћемо у Црну Гору у јесенjem периоду довести преко 3000 гостију. До сада смо из овог програма продали 1400 путовања. Не сједимо дакле скрштених руку.

У Брудви, а и другим општинама на Црногорском приморју које су склопиле уговоре са специјализованим организацијама за уништавање комараца, кажу да на вријеме обавјештавају пчеларе преко радија и штампе о данима када ће изводити запрашиваша како би запрели пчеле. Додају да је ово доста ефикасан метод уништавања комараца.

— Што се тиче обавјештавања о запрашиваша, то много не помаже, истиче Мићо Матић. — Ми заштитимо кошице, али како заштитити цвјетове на биљкама по нашим ливадама и пашњацима на које пчеле слијећу? Сад је вријеме паше за пчеле и оне морају бити вани. А тамо их чека — смрт. Иначе, није обавјештења нијесу редовна нити се пак емитују преко најмасовнијих медија.

Пчелари са будванске ривијере ће, како смо обавијештени, ускоро и званично реаговати поводом помора пчела, а вјероватно ће исто учинити и у другим комунама на југу Јадрана.

ВИЈЕСТИ

ЗАПУШТЕН СПОМЕНИК

У Петровцу је, на пример, да подсјетимо, павиљон са мозаиком из римског периода напросто запуштен. Годинама су постојала обећања да ће се приступити његовој сачијији и ревитализацији, али је он и даље остао планирани за напуштену стоку. О томе, нажалост, нијесу бринули ни одговорни из Културног центра у Будви у чијој је надлежности чување мозаика као необично драго сјемене споменика прошлости.

Д. Н.

СРЂАН ПОПОВИЋ ЗА СЕКРЕТАРА

НА СЛЕДНИЦИ Предсједништва Удружења за Уједињене нације СР Црне Горе, која је одржана у Титограду 8. септембра, за секретара Удружења са двогодишњим мандатом, изабран је СРЂАН ПОПОВИЋ, секретар ОК ССРН Будва.

На сједници је одлучено да се свечана годишња скupština на Удружења, поводом Дана Уједињених нација, одржи у Будви крајем октобра ове године.

ОГЛАС

Мијењам двособан конфоран стан у центру Титограда за одговарајући у Будви или Петровцу.

Тел. (081) 33-213

СУСРЕТ У ПЕТРОВЦУ

ВЈЕРНОСТ ДУГА ДВИЈЕДЕЦЕНИЈЕ

Соба 216 у петровачком хотелу „Ривијера“ година ма је по три седмице љети резервисана за Евелин и Џорџа Луиса из Ирске. Они већ 20 година долазе на одмор у ово љетовалиште, где их добро познају. Чак су и имена пројенили.

— Одвје искључиво до лазимо колима. У оба првача пређемо 8.000 километара — прича крепки, симпатични 78 годишњак Ирац. — осјећамо се као Петровчани, па смо и име на добили као мјештани. Моја супруга је сада Ивана, а ја Ђуро. Тако нас одвје сви зову.

С пуно одушевљења причали су о Југославији и њеним љепотама које су имали прилике да виде, а највиše о Петровцу.

— Овде долазимо због дивне природе у којој заista уживамо. Једино овде у „Ривијери“ се може опустити као у својој кући. У њему је полупородична атмосфера — каже госпо

ђа Евелин. — Након пет минута по доласку имам утисак да сам код куће.

Пуни су хвале за особље хотела и мјештансне овједе, кажу, сријећу пријатеље са различних мериџана. Тако су ових дана срели пријатеље из Шведске и Њемачке с којима су прије десетак година љетовали у Петровцу.

— Осим поштанских услуга, овде све функционише беспекорно. Ако нам пишу из Ирске ту пошту никад не добијемо. На ше писмо авионско стигло је у Ирску након три мјесеца, а разгледница је пуштала тачно годину дана. Тако се догодило да нам пријатељи пред пола зрака за Југославију кажу да смо се брзо вратили с одмора јер су тек тада дошли разгледницу коју смо им послали прошлог љета. Све док будемо могли долазићемо у дивни Петровац.

Н. П.

СРЕДЊОШКОЛЦИ У НОВИМ КЛУПАМА

СА ЗАКАШЊЕЊЕМ од осам дана средњошколци су почели наставу у новој школској згради.

— Каснимо због завршетка радова на згради школе. Када смо добили овакве услове за рад, надокнадићемо изгубљене дане, кажу у овој школи.

Нова школа за средње образовање има 12 учениница, толико кабинета, фонолабораторију и амфитеатар за 300 сједишта, укупне површине 3350 метара квадратних. У другој фази радова, градиће се спортска дворана и интернат са 100 кревета хотелског типа јер ова школа образује кадрове за туристичко-угоститељску струку.

Од земљотреса 1979. године, када им је зграда школе срушена у земљотресу, били су подстаници ОШ „Стефан М. Љубиша“.

С. П.

ИЗ „АВАЛЕ”

РЕЗУЛТАТИ ВРИЈЕДНИ ПАЖЊЕ

РАДНИЦИ ООУР „АВАЛА“ сваки дан упиру поглед према Старом граду. Када он буде завршен кажу лакше ће дисати. Наime, у Старом граду „Авала“ ће поред својих познатих ресторана и кафића, као што су били „Сидро“ или „Стари град“, отворити још десетак, тако да ће повећати још више ванпансонску понуду.

Према ријечима директора ООУР „Авала“, Ђура Радановића, ванпансонска потрошња достизала је ове сезоне током јула и августа дневно и преко 4,5 милиона динара.

Сезона још траје. Ми ћемо тек 15. септембра снизити цијене пансиона за 30 одсто. Иначе овогодишња сезона по свему судећи биће беријетнија од лајске, која је зна се била рекордна. Очекујемо да ће број ноћења прећи цифру од 160.000, а финансијски ефекти преко милијарду и 700 милиона динара, вели Радановић.

— Постагли смо стопостотну попуњеност у хотелима „Авала“, „Могрен“ и „Вила-ма Авале“ 210 дана у години што се за хотеле на Јадрану сматра као изузетан резултат, каже Мишо Ивановић, иза „Авала“.

— Зими неће бити „спавања“. Хотел „Авала“ биће отворен. Већ смо његове капаците готово све продали на западнојемачком тржишту за период од новембра до краја марта слиједеће године.

— Наши објекти, а посебно хотел „Авала“ стекли су углед и ван граница наше земље. У њима бораве гости из различитих земаља света. За Југословене је дosta скупо. Али, кдаа Хотел уступамо за југословенске конгресе и симпозијуме онда, је и цијена повољнија од оне коју постижемо на иностраном тржишту. Прошле и почетком ове године у нашем хотелу је одржано низ различитих скупова, тако да смо постигли и завидан реноме у конгресном туризму.

У „Авали“ истичу, да су они први успјели, да на принципу удружилаца са иностраним партнером организују ка зано. Једини у Црној Гори. Овог мјесеца у хотелу „Авала“ ће почети радити и први „фри шоп“ са иностраним робом.

Радници „Авала“ не запостављају ни културу. На њивом тргу љети раде портретисте, а већ од сљедеће сезоне радиће и једна озбиљна галерија, чији ће концепт бити „само најбољи“. Уз старо здање „Авала“ налази се и римски мозаик из I вијека, чија се конзервација и презентација очекују до краја године.

П. С.

ДОБАР ПРОМЕТ

ТЕШКО је знатижељнику пронаћи продавницу „Бродокомерца“ у Старом граду. Међутим, она није отворена за госте и наше људе већ искључиво за људе са јахти из не посрдне близине.

— Иако смо дosta „затуриени“, многи нам долазе да виде шта у овој продавници има да се набави. Најтеже је објашњавати, да искључиво робу могу набављати људи са јахти и да је за њих отворена, каже нам шеф првог фри шопа у нашем граду Петар Бошковић.

Од Бошковића смо сазнали да је промет у првих двадесет дана био дosta добар. Износ је око 10.000 западнојемачких марака, што се може сматрати добним пазаром за овакву продавницу, на почетку рада.

„ТРОФЕЈ СВЕТИ СТЕФАН“

— И, ове као и претходне две године у граду-хотелу „Свети Стефан“ одржаваће се трећи „Трофеј Свети Стефан“, који окупља, најпознатије бармере света, обавијају ство нас је предсједник организационог одбора, Мирко Ивковић.

Такмичење ће се одржати 4. и 5. октобра. Тако „Свети Стефан“ наставља традицију дружења бармена из европских земаља и САД, који ће се окупити у нашем најексклузивнијем љетовалишту.

— Вјерујемо да ће понијети лијепе утиске са ове манифестације и причати у својим земаљама о љепотама Црногорског приморја, додао је Ивковић.

ЗА ДОБАР РАД У СЕЗОНИ

ПРИЗНАЊЕ ХОТЕЛУ „БУДВА“

ХОТЕЛ „БУДВА“ је власништво Ваљаонице бакра и алиминијума „Слободан Пенезић — Крцун“ из Севојна код Титог Ужица. Отворен је прошлог љета, послије успјеле са-зије. На овој локацији је већ двије и по деценије.

— Има изванредан положај. Можда најбољи, на овој ривијери, каже директор хотела Ратимир Каракић.

Хотел „Будва“ има 36 соба са свега 110 кревета.

— Мало, додаје Каракић. — Иако смо отворени преко цијеле године, увијек смо пуни. Због малог капацитета, од маја па до октобра у непосредној близини закупљујемо од приватних издавалаца соба још 150 кревета. Цијена пансиона у хотелу за наше раднике током цијеле године износи 2800 динара, а када се укаже нека слободна соба продајемо је и другим лицима. За та лица пансион износи 4200 динара.

Услуге и цијене у овом хотелу заслужују већу оцјену од многих хотела на нашој ривијери. Овде флаша хладног никшићког пива стаје два до три пута мање, него у било ком другом хотелу на нашој ривијери.

— Ово је диван кутак за одмор, каже Деса Крстић, која се већ двије деценије налази на привременом раду у Паризу. — Није ми тешко да свако вече дођем и слушам напаву музике. Ништа љепше нема од наше народне пјесме. Јадран као да је заборавио на Југословене. Мање више у већини хотела од Анкарана до Улциња трешти енглеска, италијанска и музика других земаља...

Током августа, госте хотела „Будва“ забављала је естрадна звијезда Славица Микић и ансамбл „Сиртаки“ из Скопља, а у септембру пјевала је Танја Тебић са истим ансамблом. Свако вече тераса која прима 400 посетилаца била је испуњена до поља. Добра забава и умјерене цијене привлачили су Југословене на терасу хотела „Будва“.

До радника хотела „Будва“ ових дана са таласа Радио Титограда стигло је вијест, да је овом хотелу у категорији радничких одмаралишта који раде на Црногорском приморју припада златна плакета. Јећешег признања и не може да буде за један хотел на крају главне туристичке сезоне.

С. Паповић

У ГРБЉУ

БЕРБА ГРОЖЂА

У ПРОСТРАНОМ Грбљском пољу и дијелу Тиватског поља радници Пољопривредног добра „Бока“ из Радановића, били су у првој половини овог мјесеца ангажованы на берби грожђа. Са око 40 хектара винограда очекује се принос од око 20 вагона грожђа, сорте „вранац“. Занимљиво је напоменути да ће сав род откупити приватници са овог подручја који га користе за прављење вина у својим подrumима. Килограм „Вранца“ коштао је 170 динара.

У „Боки“ су завршили и берби стоног грожђа. Укупно пет вагона уступљено је трговинским и туристичким организацијама на подручју од Будве до Дубровника.

ЗАПИС ИЗ БУЉАРИЦЕ

ЗАБОРАВЉЕНА ЉЕПОТИЦА

Љепотице које безазорно нуде своје чари нијесу баш најпривлачније! Једна од таквих, наших морских дива, коју само ћорав може да не види, јесте пространа и тајанствена и никоме објашњива прекрасна буљаричка плажа, отворена души и срцу, патњи и уздисањима хиљада оних који туда свакодневно пролазе магистралом да би се зауставили у оближњем Петровцу или Чању.

А она, као све „изопћенице”, ни крива ни дужна. Пре лијепа и привлачна у својој зрености, с бескрајно умивим пижеском и прозирним морем на бесконачној дужини, с плажом какву можемо у сновима да цртамо, са равним цом тајанственијом него се мисли и узвишењима о које би, да је памети, са свим богоћеством, лако „објесили” па сторално насеље коме би се бијели свијет дивио и њему хрлио као да се јацка онима другима својим тотално уништеним чека свог принца из бајке — будућности.

А буљаричка плажа, мада то није баш пригодно име за мистериозну љепотицу, сва је била у ранама. По свршетку другог свјетског рата на њој су постављене мачне справе на самој обали и у дивоти какве надалеко нема — машине за прераду глине, односно „бетонита”, трофејним камионима довлачен с Паштровачких планина и тукао дорађиван, а потом извожен за, мање-више, нама неопходне диве.

Трајећи и пипајући наше подземне резерве стокова на фте, мачне бушилице зауставиле су се уврх буљаричких поља, испод древних здана у њима је још тада живјело око 300 Дубовичана и осталих мјештана који нијесу стигли да одселе, по навици, дјем бијелог свијета, — и свијету, жељном црног злата, на говијестиле да се нешто крије у тајанствима непојамних.

Да ли је то или што друго, нама својствено, „дјевојци срећу покварило” тешко је да се одговари. Можда је и добро што је тако. Буљаричка плажа је данас оно што је била прије стотину, прије колико хоћете стотину година, осим што је „прже” и мје ркају, што на њеној западној страни, више стидљиво и плашљиво, већ неколико ље-

та, згучи се хиљаде тзв. туриста да у једном фавелском јужноамеричком амбијенту, испод отпада од дасака и разширених шаторских крила, у веома лошим условима, не зависио од мора и плаже, проједи десетак дана и побије с варљивим изговором да су се „одмарали на Јадрану”. А она као да јој и нијестало до прљања којекаквих свјетских и домаћих протутва, живи и дише своја љета исто онако равнодушно као што то чини са зимским олујама и вјетровима прљећима.

Хоће ли је или неће, шије је брига. Као да види како су и на који начин своје дражи „удомиле” оближње јој друге, па заборављена, тако рећи пред самим очима сlijeta, а још више, што је забрињавајуће погледом свјетских проводација, увлчи се у себе. Али је ипак сумњивача сред љета, када су поједните све драге и затосни, луке и лучице од Бојане до Мирне — чиме је то одбила или одбija жељнике, кад је на таквом мјесту и таквој раскоши да јој надалеко разне нема.

Једни тврде да су је заборавили, прије свих, будвански општинари, јер је њихово „пласторче”, други кажу Црна Гора, трећи — да ту нијесу чиста посла и поред свих „услукавања” на варљиву карту Јужног Јадрана не што се чека!

Да ли је Буљарица потенцијално нафтоносно поље? Је ли то идеално мјесто за узор-туристички град каког још у нашим егзибицијама експериментима, нијесмо имали? Рецимо, с великим марином а уз њу свим објектима којима би могли цијела јадранска обала да се дичи.

О томе у оближњем и „њеном” Петровцу нећете ништа одређено мочи да сазнате. Комбинација има напретек.

А неће пропустити да с поносом истакну то како су они успјели да сачувaju „аутентичност амбијенталних цјелина”, обогађеним адаптацијама приземних етажа, па су некадашње паштровићке које претворене у атрактивне угоститељске и друге објекте.

Тако ће да раде и убудуће или шта ће бити на оном гојемом простору од Мижорова крша до Дубовица, између којих је и буљаричка невјешта, то је за сада тајна.

А до тог будућег дана и часа, када се крене у велики подухват, овде ће, као овог августа и ове 1986. године, у западном углу бити смјеште ни дивљи камен, без икаквих услова, и гомилаће се и гужвати сироти туристи одмак испод бивших постројења бентонита, (сада у изгледу неke керамичке фабрике) и бити, као што то углавном сиромаси знају, задовољни што су и ту добили своје мјеста, под ведрим медитерanskim sunčem, док је највећи дио ове „заносне” љепотице слободан, да слободнији не може бити ни у љутом фебруару, када бриди и брије планински сјеверац заковитлан од ловћенских и румијских висова и овде спласне и утопи се у модри мир мора.

Да ли је, можда, добро што је тако? Веома је тешко на то да се одговори. Можда нам је и потребна каква огледна морска оаза, али буљаричка плажа онако „бијелом свијету податна” није баш идеално рођење.

Шта је онда у питању и због чега јој Петровчани не пријаду бар приближно толико важност као Лучицама, где је до земљотреса било инвалидско одмаралиште да би се, на њихову срећу баш у тој катализми са земљом сравнило. Преговарају са туристичким и другим мочицима да их „удоме” као каћиперну или захвалну удавачу којој нема надалеко равне. Одговор може само да се на гађа. Јован Дујовић

ИЗ РАДА ООУР КОМУНАЛНЕ СЛУЖБЕ

УМИВАЈУ ГРАД

ПРОШЛОГ љета, према ријечима новинара „Арене” Бориса Кронаста, Будва је по вратила након земљотреса повуљано туристичко повјерје, па јој је с правом у конкуренцији 45 градова са Јадрана припала „Златна амфора”, признање „Аренских” читалаца и њених новинара која се додјељује шампиону туризма. Будва, иако се још опоравља од нанијетих рана у земљотресу 1979. године, веома је чиста.

О чистоти у нашој општини брине Комунална радна организација, односно њен ООУР Комуналне службе са 106 запослених рачунајући и сезонску радну снагу.

Они су бринули о комуналној хигијени у Будви, Буџини маји. Светом Стефану и Петровцу, разврстани у пет јединица.

У модернизацију возног парка, који сада има 30 специјалних возила, на почетку љета уложили смо 30 милио-

на динара. Купили смо два најсавременија возила за прикупљање смјеши из покретних контејнера, што је омогућило брже и ефикасније одвожење смјеши са улица и дворишта стамбених зграда и приватних вила. Уз то набавили смо и једно специјално возило-цистијерну за прање контејнера, каже Мирко Миљанић, из овог колективе.

— У задње вријеме, наши суграђани се, када је у питању комунална хигијена, понашију у складу са прописима који важе док се за госте будванске ривијере то не може казати, јер се веома комотно понашају, па не маре где је ће шта бацити. Овог љета похвалу заслужује и општинаска комунална инспекција.

Да би Будва задржала овај систем комуналне хигијене мора истрајати и у наредним годинама, јер чистота је прво огледало сваког туристичког мјеста.

С. П.

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

„ЈУНАК“ ПОЧЕО СНИМАЊА

РАДОВИ НА ИСТРАЖИВАЊУ нафте и гаса и подморју јужног Јадрана се настављају. Специјални брод „Јунак“, намирењен искључиво за ове послове, почeo је посао на подручју између Будве и Улциња. Има задатак да изврши потребна снимања на блоковима II и III чиме почине реализација самоуправног споразума између котарског „Југопетрола“, загребачке „Ине“, „Нафтагаса“ из Новог Сада и љубљанског „Петрола“ који предвиђа заједничка истраживања у подморју Црногорског приморја. Сви послови на геолошким истраживањима блокова 2. и 3. повјерени су новоформиранију ООУР „Јужни Јадран“ која дјелује у саставу „Југопетрола“.

На блоку означеном бројем I и даље ће заједно ради „Југопетрол“ и амерички партнер, који заједнички трагају за нафтом од 1973. године.

ДОБРА ПОСЕЗОНА У ТИВТУ

Тивђани скоро да нису имали бољу посезону од овогодишње. Хотели на подручју ове општине су сасвим попуњени — у њима борави око 2400 гостију, махом странаца. И туристичко насеље Свети Марко на истоименом острву биљежи рекордну посјету у ово доба године — на њему се добро одмара око 800 туристичких који су допутовали из Француске, Италије, СР Њемачке...

— Најзад смо пробили лед, кажу у ООУР „Мимоза“ која послује у саставу „Монтенегротуриста“. — Долазе нам странци послије главне туристичке сезоне, и то у великом броју, што је била наша давна јаља.

И наши туристи су се овог мјесеца итекако интересовали за Тиват. Разлог, најважнији: пансион је у хотелу „Парк“ свега 3800 а у „Камелији“ 4400 динара.

Нема празних мјеста ни у хотелима РО „Приморје“. Припремио: С. Грегорић

ПРОГНОЗЕ

ОД ТУРИЗМА 1,3 МИЛИЈАРДЕ ДОЛАРА

УКУПАН ТУРИСТИЧКИ промет у овој години неће бити мањи од прошлогодишњег који је, био рекордан. Ово је новинарима изјавио 1. септембра секретар Општег Удружења туристичке привреде Југославије, Иван Авжнер.

Према процјени Авжнера у Југославији ће се ове годи не одмарати 8,5 милиона стања који ће остварити око

51 милион ноћења. Домаћих туриста биће око 13 милиона, а оствариће нешто више од 58 милиона ноћења.

Пропусте са почетка овога дијешне сезоне добрим дијелом су надокнадили резултати у августу. У том мјесецу забиљежено је повећање иностраних туриста у појединим регијама за два до четири пута. Авжнер је истакао да су аранжmani за посезону, та

које добро продати, па се и у ово време може рачунати са истим или нешто већим прометом него лани.

Било ће реално очекивати, каже Авжнер, да туризам ове године донесе између милијарду и 250 и милијарду и 300 милиона долара. То би у односу на прошлу годину било повећање за 20 процената, што се може сматрати успјехом.

СУСРЕТИ:

ЖЕНА-ТРАЈНА ИНСПИРАЦИЈА

■ ИЗЛОЖБА ВЕЛИМИРА ТРНСКОГ
У СВЕТОМ СТЕФАНУ

У ГАЛЕРИЈИ у Светом Стефану седмог септембра отворена је изложба слика Велимира Трнског, умјетника из Загреба, који је рођен у Подравини. Можемо рећи да је он и наш суграђанин јер већ петнаест година ствара у Будви.

Изложбу Велимира Трнског отворио је предсједник Извршног одбора СО Будва Светозар Маровић, који је том приликом рекао:

— Ако је сврха сликања доиста само сликање, како је мислио Ванг Гог, чиме се за вршава ауторов немир и испуњење жеђи за самостврађивањем, онда је и друштво (су спрет) са предметним опусом разлог за задовољством и трагат за испуњење појединачне индивидуалности сваког највернијег или случајног комуникатора.

Која је ово ваша изложба?

— Тридесета по реду и по кlapa се са петнаест година мојег сликарског рада.

Чиме сте се представили напој публици?

— На овој мојој самосталној изложби изнишо сам тридесет и пет радова у уљу. Попла је великих формата, а попла малих. Прије ове изложбе учествовао сам на једном лијепом групном представљању у Атељеу 212 у Београду. Овде иначе ради долазим, ово је моја 3 изложба на „свецу“. Могу рећи да сам заљубљен у овај крај... Свети Стефан сам одавно поније у срцу. На кон ове изложбе путујем у Белгију, а потом у Швајцарску, где ћу излагати. На та мошњим изложбама биће слика и са ове изложбе.

Жена је чест мотив на ваших сликама?

— Да, и на авим, као и на лијепе жене, оне из легенде, мојим ранијим радовима су литература, историје, познате и непознате, у породичном кругу...

Чули smo да један колекционар у СР Њемачкој има чак четрнаест ваших слика?

— Истина је то. Један од оних који имају више мојих слика једном ми је рекао: Обишао сам читав свет, видио доста слика сличне вашима. Једна ме је сас

вим подсејтила на ваше радове веома ми се свидјела, али нијесам хтio да је купим јер већ имам ваш рад. Цијена ове друге слике је била неколико милијарди.

Ово није само реклами, ипак лијепо је да се чује.

С. Гленца

МОДЕРНА ГАЛЕРИЈА СЛИКЕ ГЛИГОРА ЧЕМЕРСКОГ

У МОДЕРНОЈ галерији Културног центра, први пут у Црној Гори отворена је изложба слика познатог македонског сликара Глигора Чемерског. Овај сликар експресиониста представио се са два десетак радова у уљу.

Да подсјетимо: једна слика овог аутора налази се у колекцији експресиониста свијета чији је власник Модерна галерија у Будви.

За изложбу Чемерског у „љепотици Југа“ међу љубитељима сликарске кичице влада изузетно интересовање.

Д. Н.

ПОВРАТАК ИЗ КИНШАСЕ“

ЖИВКО НИКОЛИЋ, прослavljeni југословенски филмски редитељ, за мјесец или два у Никишићу почине да снима свој шести играни филм, чији је продуцент „Зета филм“.

— Тема је савремена и филм док буде у реализацији, носиће радни наслов „По вратак из Киншасе“. Улоге још нијесам подијелио, али и то ћу ускоро урадити. То једино могу сада рећи, каже Николић.

За овај нови играни филм „Зете“ сценарио су заједнички написали Живко и његов брат Драган Николић.

С. П.

ИСТИЧЕМО

ПРИЗНАЊЕ МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

ПРВИХ ДАНА СЕПТЕМБРА стигло је писмо Народног музеја из Београда упућено Модерној галерији у којем руководиоца Модерне галерије Јована Ивановића обавјештавају, да се за мај 1987. године припрема велика изложба модерне умјетности (с краја 19. вијека до данас).

Поред Народног музеја, односно Музеја савремене умјетности из Београда, изложбу ће помоћи организовати галерије модерне умјетности из Загреба, Љубљане, Сарајева, Скопља и још неких мањих места у Југославији.

— Из фонда наше Галерије, организатор — Народни музеј тражи, два дјела: Јапанца Јасе Табућија и Шведчанина Бенгта Линдстрома, за ову изложбу, вели Јован Ивановић.

Бенгт Линдстром, је један од најбољих представника свјетског експресионизма данас. Снажног је темперамента. Палата му је широка и снажна, на гледаоца оставља јак утисак.

Јапанац Табући, живи и ствара у Паризу. Такође је изванредан колорист. Жорж Буда за њега каже, да су му дјела химна природи, љубави, сексу, без оријенталног фолклоризма.

Заиста лијепо признање Модерној галерији.

С. П.

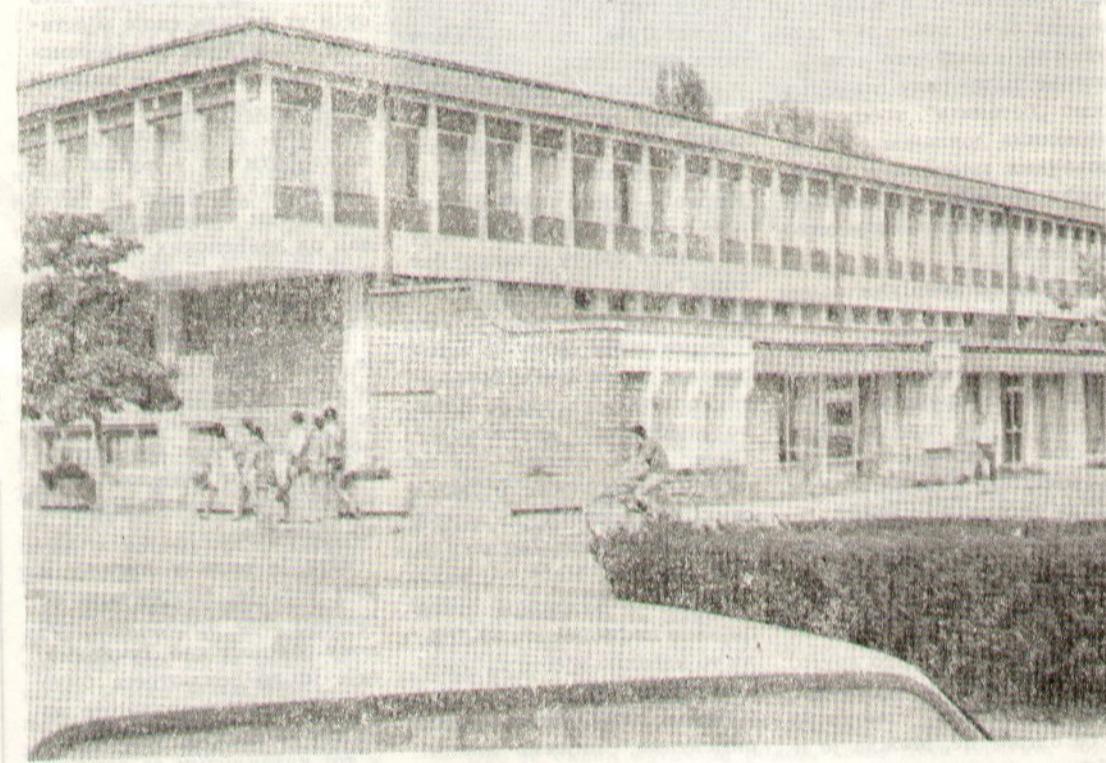
ОЉА ИВАЊИЦКИ У СВЕТОМ СТЕФАНУ

Од 27. августа до 11. септембра у Галерији града-хотела „Свети Стефан“ излагају се слике, цртеже и графичке листове, позната београдска сликарка Оља Ивањицки.

За њену умјетност укратко може да се каже, да припада надреалистичком покрету.

— Ми видимо да умјетност није ништа друго него машта, фантазија. Подстицаје смо налазили у ренесансној ерудитарности комплексног тумачења различитих феномена, локалној фолклористици, средњовјековној мистици, поетици гротеске, у националном етосу, универзалном патосу, фантастици егзактног и космичког, метафизици реалног и реалности немогућег, укратко је објаснила Оља Ивањицки, одакле први теме за своје сликарство.

Изложба Оље Ивањицкије је била комерцијалног карактера. Цијена слике се кретала од 400 до 500, цртежа 350 до 400, а графичких листова до 300 америчких долара.

ПРИРЕДБЕ

„ЛЕТАЧИ“ И ПУБЛИКА

Петорица чланова Удружења трансценденталне медитације скакујало пред полууправнотом двором „Зета филм“ узалају покушавајући да полете

Дошло је око двије стотине посматрача у смирај дана (27. августа) у салу „Зета филм“ да виде „чу до невиђено“. Аетјење чланова Удружења трансценденталне медитације из Београда. Тешко је одговорити шта су хтјели „замаивачи“ Вук Стамболовић, Бранко Чичић и Милош Радујковић, са водитељком Наташом, ово вече.

Цио сат су говорили о моћи психичке медитације, о источњачкој филозофији, о цјеловитости човјечјег бића, обмањујући свијет, који је до-

шао да види хоће ли људи заиста полетјети, како је то гласно прије представе најављивано.

Публика је очекивала да немогуће. Више их је у сали било што вјерују оваквим покушајима, не го оних који припадају марксистичком учењу о поимању свијета.

Послије увода водитељица Наташа, чије презиме нијесмо од повика глађаоца могли да чујемо, позвала је петорицу „јогилетача“. Рекла је, да ће они ово вече, умјесто да се двадесет минута „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају, ради „нас“ то урадити за пет минута, и да тражи апсолутну тиштину. Публика је унеколико имала стрпљења. Узбуђење је из мину-

та „трансцендентално“ припремају

УЗ 50-ГОДИШЊИЦУ КЊИЖЕВНОГ
РАДА ЧЕДА ВУКОВИЋА

— НА МАРГИНАМА РОМАНСИРАНЕ БИОГРАФИЈЕ ПЕТРА ПЕТРОВИЋА ЊЕГОША —

ЊЕГОШЕВА ДЈЕЛА, у првом реду ненадмашна поема о борби за слободу, „Горски вијенац”, доживјела су безброј издања на нашем и пре ведена су на све културне језике свијета. Екранизован је његов „Лажни цар”, у два маха, а од ослобођења до да

аснимљена су четири краткометражна филма о Његошу и, вјероватно, ту се неће стати. „Горски вијенац” је много пута извођен у позориштима и на сценама под ведрим небом.

О овом највећем јужнословенском пјеснику и о његовој

вим дјелима постоји на нашем и страним језицима багато и разноврсна литература: осврти, есеји, дипломски и магистарски радови, докторске дисертације — између осталих на Сорбони и бечком Универзитету, студије и монографије. У тој богатој и

изузетно вриједној ризници људског духа једно од најзначајнијих мјеста заузима роман Чеда Вуковића „Суди лиште”.

Та јнаслов — како је аутор истакао у разговору с

др Јевтом Миловићем — упућује на мисао да је не само Црна Гора у којој је била „опсједнута посљедња искра слободе и независности” — већ и читав свијет једно огromno судилиште, где се по лажу рачуни пред другима, пред собом и пред историјом.

Изврстан познавалац црногорске прошлости и као још мало ко заљубљен у Његошево стваралаштво, Чедо Вуковић је овом лирским интонираном романсираном биографијом дао значајан прилог сагледавању утрашијег живота „владара међу варварима и варварина међу владарима” и, посебно, времена у коме је живио. Зато, уместо препричавања, ми ћемо, заједно с аутором, преко страница ове ријетке књиге „путовати” са смртно болесним Владиком и доживјети визију стравичне пустотије првој горске, „кад ударе неродице — ни сјеме да се не извади, ни тица што да украде, а свуда око оголјела брда, где нема ни листа на грани, ни влаге под језиком, но небеска звијезда све спржи, па се ни мајка не обраћа више дјетету са „Сунце моје”.

СЛЕЂАЊА НАВИРУ КАО ПЛИМА

И док се у носилима љуља на раменима Црногорца, корак по корак, уз Ловћенске стране, споро, а пребрзо, у сусрет смрти, а за сусрет с њом праве ријечи нема, Његош се сјећа дјетињства и друга Пирка, страшног врха Ловћена међу облаке муњобије, над најљепшим морем на свијету, где се у Перасту види кула Змајевића, затим Топле, Јосифа Троповића и Но вог града како „валове броји низ пучину”... Како је листао „Савинску крчију” и у Цетињском манастиру „Октоих”, христовуље и повеље на пергаменту, гумна са пушкарницама, „двојба” са Чубром Чојковићем, кнегије губернатора у далеком Пскову, „где црвена звона заточеничи плачу” и оне лијепе Пераштанке из фамилије Мазаровић. Па како га Антид Жом учи француском језику, а његова бољешљива жена милује по коши док он, сав зајапурен, срчи Ламартинове стихове. И не заборавља како је „јуна кородна земља” њивила витезове, али им није градила споменике, па им је он „сплео” „Горски вијенац”, који би, како неко рече, „и кад би сав наш народ изумро, јасно сачувава његов горостасни лик међу народима, и то за сва времена”.

Али, то није више негдашњи Владика, „див од човјека”, који је волио коње помамне да јаше, баца камена с рамена и стријела из мале пушке нараџе бачене у ваздух. Повио се стас „некад љеши од свих мушких у нашем народу”, а руке за које је један лорд рекао да су као у Боконде постале су крхке, прозирне и немоћне. Пред „ждијелом вјечног дома” немогуће је у њему препознати оног „правог бана са Косова” који се ста сом и „људском дивотом одликовао над милионе људи који су се рађали и који ће се родити”. Шта би рекла сада Али-пашина кадуна, која је, давно је то било, у Дубровнику, крикнула што су „њеног бевера, Рада владику закалујери” и додала: „А да је у нашем царству, седам пута би смо га женили да би испород стекао”.

Сјећања навиру као плима и у њима игуман Мојсије Зечевић, Новица Церовић, Медаковић и Димитрије Милаковић, Вуковић Попов са Косара, командант Гвардије, Радован Пипер, затим „збильски Србин” Вук Карапић, који тражи да му благослови превод Новог завјета”, а он му одгоји вара: „Да ишћеш од мене благослов за ослобођење браће Срба испод несносније јармова и набавку оружја и ињење у рат, у том сам ти ја прави владика, па би ти да благослава колико очеш... „На Смаил-ага Ченгић, Маркиша Пламена, Тодор Мушкин с браћом, Никола Консула „с његових тринаест језика”, Јеремија Гагић и Фридрих Орешковић, који су га, по налогу руског и аустријског двора, „пажљиво надзирали”, и сви они који су му замјерили што се бави пјесништвом, што се карта и у лов иде. Знао је он то и када год је могао заобилазио је Гагићев дом у Дубровнику, а Фридриху Орешковићу писао: „...Ја сам слободан човјек, ја не припадам

СВИЈЕТ ЈЕ СУДИЛИШТЕ

ни Русији, ни Аустрији, ни Турској, ја сам самосталан и слободан човјек!” Ту су негђе поред носила брат Pero и брат од стрица Борићије — не зна ни шта они у овом тренутку мисле и чиме се заносе. Допире до њега глас ујака Лаза Пророковића, који се с неким спори: „Леле, правдо црногрска, прна сирота, кад си пала на несрце несароваца”!

СТРАХОВА ОД СТРАХА

„Бичован сплетком, клеветом и мржњом, каменован ријечима”, оптуживан је да му је „женски процјеп милији но црквене двери” и да се од његове дугомашне руке ни у турску земљу не може ућећи да је продао манастире у Маинама и напрени брилијантски крст. А он је, кад другог из лаза није било, поклоне руског цара и аустријског ћесара продао за жито народу црногорском. Настојао је да поправи пут ка Котору, овај исти којим, на носилима, путује посљедњи пут, и крчаник од Цетиња до Ријеке Црнојевића... Тражио је из Трста машину за копање артерских бунара да би, ако не суши, бар жеђи доскочио... Маштао је о „вјетреном млину” и црногорској пари, златном перуну, медаљи с двоглавим орлом, дагеротипу, „печатнији слободе црногорске”... Намјеравао је да на Цетињу подигне споменик Милошу Обилићу; у Бечу купио Карабореву сабљу; из Мораче донио рогове из којих се опијала наша стара властела. Дошао је до крста цара Душана... Отворио је школе, сања, грудоболан, о болничарима, о бродовима, о Лесендру, за којим је изгорио, и успињачи од мора уз Ловћенске стране: „на силу и напреџа” хтио је да Црну Гору, сироту пуку, прослави, да Европу уведе под слмни кров црногорски. Да се она не би попандурила и пожирила, цијелог свог болно кратког вијека позијао је Црногорије не да иду испред њега већ за њим, као у јуришу, да изроне „из мрака, из јада, хаоса, да стресу племенске окове... У рат... у слоју... у школу... ка свијету!” Па, опет, често је био принуђен да здо злом гађа, да убице убија, руши плачкашу кућу напаљачкану и да срамотника распиње срамотно... Нека знају „да је лијепа, Црна Гора не би се Црна Гора звала, већ мљећна или медена!” И нека упамте: и Суд, и Гвардија, и Сенат — то је он, смјелочини! Па и ако мријети ваља, нека то буде као на ратишту — „нека смрт задрхи, она, а не он, који је надсмртио смрт”!

Све све је то било некад, када је знао да саговорнике у свијету упита да ли знају где је пајвећа слобода и да сам одговори: „У Црној Гори, а ја јој кључеве држим!” И када је страховао једино од — страха. Сад, лојман и испошћен, кроз полузатворене тревапице, гледа жене — спреталице, у црнији, јер ни за кога више није тајна „да он једва пиха” и да му посљедња ура није далеко. А не тако давно свијет се пред њим отварао као „књига миробитна” И док греме орлоје дине, он се, у грозници сјећа три незаборавна дана у Тријесију, па несусеће књегиње Црне Горе и, у складу с љуљањем на носилима, размишља како у грлу тужбалица као да јече струне гусала, како у колу има нечег од јеке лелекачке и како се при леку човјек њиха као у невидљивом колу... Схвата да је на умору и како за његове крводужбине умира нема, а покушава да се присјети ко му је то недавно рекао: „Благо теби, Владико, лијеп ли ћеш бити на одру!”... Зна да нема мјеста где се не мре, „ни стопе да гроб није”, а у предсмртном грчу не слути да ће његово дјело, створено у кратком и мученичком животу, који је био само дуга агонија, надживјети мрачну савременост, прећи границе земље у којој је настао и постати својина народа и власник генерација знаменитих бораца на слободу.

(У наредном броју: „СИНОВИ СИНОВА”)

Милосав ЛАЛИЋ

ВЕСЕЛИН ВУЛНОВИЋ

СЕДАМ ПЈЕСАМА

ДВОБРОЈ РЕВИЈЕ „ОВДЈЕ” (ЈУЛ—АВГУСТ 1986) ОБЈАВИО је ДВАДЕСЕТ ПЈЕСАМА ВОЈИСЛАВА ВУЛНОВИЋА, ОВОГОДИШЊЕГ ДОБИТНИКА ТРИНАЕСТОУЛСКЕ НАГРАДЕ ЗА КЊИЖЕВНОСТ. У ОВОМ БРОЈУ ДОНОСИМО СЕДАМ ПЈЕСАМА ЗА КОЈЕ је ВУЛНОВИЋ НАШАО ИНСПИРАЦИЈУ У НАШЕМ КРАЈУ И ЊЕГОВОЈ ИСТОРИЈИ.

БРОЈИЋИ

Повлачи се дневна свјетлост из зелене школјке. Улазимо у пустош, дозвијамо људе. Кула у бршљану. Гуштер прилази води. Удара у лице свијет расијан, расут сан крова одавно нема, дрвеће прилази волту и прагу. Хладна ноћ кроз најежену траву. Видиши, ломљив је човјек — краћи живот од годишњих доба. На окна тек врба наслана влажну грну. Не одјекује ни тутањ мљуна у пустоши, нит које ракита невидљивим концепом преврће лахор.

ПУТОВАЊЕ ПЈЕСНИКА

Када је Његош силазио у Маине да пише „Микрокозму”, носио га је вријеме лаког и бестјелесног. Силазио је низ страну брајићку, покисао од росе небеске, од које се камење смекшавало. Сносио је пламен Луче, богослову храну мљеконосну, од које се радује и стреса душа.

СТАЊЕВИЋИ

Једва се пењемо. Пут је расточен. Ваздух се пред устима развезује.

Усјека залаже поморанџу.

Наилази глив и иловача. Са нашом душом све је повезано. Корак је корак, и није спор. Мислим о онима који су се пели од мора ка недоступном сну.

Тихост прима ноћно биће, пршећ правду усеред тмина. Свод се црни од људских мисли. Чујеш како сјенка ниче из камена истесаног душом, зрак расут из два-три слова.

СТАЊЕВИЋИ (II)

Дубоко је сишила хладноћа. У души се увукла. Цвијет расула. Блага ријеч није помогла. С руке посљедњу љежност је свукла. Колико се молитва дигло, око трпезе, да би се остало.

Колико обећања и надања, да би се опет чуло: Бојим се.

Страшна тишина, злоставља нас

твоје хујање, још дан овај,

и у вијеке ће остати тако.

Подносим то до једног часа,

и немамо излаза, немамо,

до у расуту, камену ноћ.

МАИНЕ

Наивно поље, чисто, одбачено, више не живи,

(или је одбацило оно).

Сили бесконачност са смислом, на лутајућег, шта губи лик, као да је у сијају нестао неком. Разгоријева се свита и сагоријева. Не зна се куда је дубоко дух, где преступио опанак.

СТАРА БУДВА

Распршена су лукавства. Смрад и гњила наталожени у пукотине столова: микроскопски остатци крви, Подумијенте и зидови угарени. Сврб што није могла прати рука ништа вријеме — ниједан трен не оставља иза стакла. Вјетри задах влажних и мрачних зима. Разноси добра глив из пукотина тавулана — трулеж тешких уља, мукли пришт разбјежалих тишине. На брзину спремљена риба, плакнута таласима новог мора. Јуди бјеже из напуклине што их је јела.

ДРОБНИ ПИЈЕСАК

Како је сјала гола између мора и стијене, на сунцу се рудио фитиль као на вину шака пламена. Мљеконосна јављала се кроз слободу, чисту тишину огледала, не питајући за дозволу, хујала и дуло сунчала унутрашња поља језика, што и сад истрајава разнесено до у непогоду. Зрак је прелазио у чворове усјаниог времена. Пркос љубави кроз разлистали озон.

Одабрао и приредио: М. ЛАЛИЋ

ФУДБАЛ

ДВА ПОРАЗА

ФУДБАЛЕРИ Будве су у два прва кола јесеног дијела овогодишњег шампионата забиљежили два пораза. Да неуспјех буде већи обије утакмице су из губљене пред својом публиком. У првом колу Игalo један од фаворита за освајање првог мјеста у овогодишњем првенству за биљежио је побјedu од 2:1. Гости из Игала су добра и искусна екипа, али су Будвани у овом мечу пропустили шансу да освоје најмање бод: играли су по жртвовано, имали своје шансе које нажалост нијесу искористили.

У другом колу гост Будве била је традиционално неугодна екипа Титекса. По традицији гости из Титограда су приказали до падљиву игру и заслуже но тријумфовали са 1:0, поготком Бојановића, који је уз Славка Арчона био најбољи на терену. Будвани су играли бојајљиво, покушавали су да не што учине из контри, али све су то били ипак јалови напади.

— Против Игала смо игралли веома добро, ангажовано и могу рећи да смо несрћено изгубили, каже Горан Калезић, шеф стручног штаба Будве. — Већ у следећој утакмици било је знатно горе: скрипјело је на више мјеста, највише у одбрани. Играчи нијесу поштовали оно што смо се договорили прије почетка и у паузи, некима сам узалуд стално говорио поред аут-линије да прошире начин игре. Мало се тренира, нема дисциплине и одговорности у игри. Резултати стижу послије добрих игара, а ми их тек очекујемо. Сматрам да нам тренутна криза неће посјећи крила, да ће већ у наредним утакмицама бити много боле.

Предсједништво клуба које је недавно разматрало резултате у прва два кола оцјенило је да треба много више радити, поштити дисциплину и на тренинзима и у игри, испунити све обавезе према фудбалерима. Дата је ту на подршка стручном штабу и младом тренеру Калезићу.

С. Грегорић

ТУРНИР „ДАНИ ОДБОЈКЕ - БУДВА 86”

„АВАЛА“ БОЉА ОД ПРВОЛИГАША

НАЈБОЉИ ТЕХНИЧАР ТУРНИРА ЈЕ СВЕТИСЛАВ ПЕИЦА ИЗ „АВАЛЕ”

НА ТЕРЕНУ хотелског комплекса „Бечићка плажа“ одржан је пети традиционални турнир „Дани одбојке — Будва 86“. Прошлогодишињи освајач трофеја, вишеструки шампион Југославије Црвена звезда доживјела је четири пораза и разочарала много бројне љубитеље овог спорта. Вардар и Краинаметал, искусни прволигашки клубови, приказали су веома квалитетну одбојку и оправдали реноме који уживају. Њихова међусобна утакмица је и одлучила овогодишињег побједника. Скопљанци, предвођени веома добрим интернационалцима Богоевским и Србиновским успјели су да забиљеже побједу. Колубара из Лазаревца и Будућност из Титограда показали су да важе за главне фаворите у борби за прво мјесто у друголигашкој конкуренцији.

Домаћин Авале је још једнапут показао да је тим и за велика остварења. Успјели су да савладају прволигаша Црвени звезду, затим оба друголигаша Будућност и Колубару. Тако су се Будвани представили у веома лијепом издању. По први пут наступили су браћа Младеновић и тренер Драган Дрњац. Деби је био веома успјешан. У екипи Авале је појавио се и Сенат Алибеговић — веома солидно је обављао постављене задатке. Због обавеза на радном мјесту и по родничких разлога у тиму се нису појавили Драган Кларић, Драган Марковић Ђуро Тичић као и талентовани Мичета који је непосредно прије турнира доживио лакши саобраћајни уdes. На задовољство свих заблистao је шеснаестакајни Цветко Пајковић за кога су стручњаци рекли да је нада наше одбојке. Ако додамо и то да је Светислав Пеица био најбољи техничар турнира (жири му додијелио пехар) а да је Ненад Младеновић био међу најбољима, онда с правом можемо рећи да је Авале у новом првенству бити освјежење лиге. Да овај турнир не би био само спортско надметање, вриједни ентузијasti организовали су излет. Тако

су сви учесници петог традиционалног одбојкашког турнира уживали у природним љепотама овог дијела Црногорског приморja.

Након завршетка турнира табела изгледа овако: 1. Вардар 10, 2. Краинаметал 6, 3. Авана 6, 4. Колубара 4, 5. Будућност 2, 6. Црвена звезда 2. Жири је за најбољег играча прогласио капитена Вардара Горана Србиновског. Овај изванредни играч имао је веома јаку конкуренцију у Томићу и Балтићу (Краинаметал) Ненаду Младеновићу (Авана) и свом клупском другу и тренеру Владу Богоевском. За најбољег техничара проглашен је Светислав Пеица, члан Аавале. Најмлађи учесник је био Џајетко Пајковић за кога смо већ рекли да је пријатно изненадио.

Најбољи клубови и појединци добили су вриједне поцене. Организатор заслужује највећу оцјену за веома добро обављени посао. Турнир је иначе отворио Владо Дулетић, предсједник Скупштине општине. Он је истакао значај турнира како са аспекта допуне туристичке понуде тако и зближавању младих људи-спортиста и за жељио им пријатан боравак у нашем граду.

ДАНИ ОДБОЈКЕ су прерасли у традиционалну манифестијацију спорско-туристичког карактера и пријатељства младих из свих крајева наше земље. Међу многобројним посматрачима било је и иностраних гостију.

С. ГЛЕНЦА

РЕЗУЛТАТИ „АВАЛЕ”

Авана — Црвена звезда 3:2 (15:7, 11:15, 15:12, 12:15, 15:3), Авана Вардар 1:3 (15:11, 14:16, 10:15, 9:15), Авана — Краинаметал 0:3 (18:20, 10:15, 13:15), Авана — Колубара 3:0 (15:8, 15:12, 15:9), Авана — Будућност 3:1 (15:13, 9:15, 15:11, 15:12).

ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОФК БУДВА

ОСВЈЕЖЕЊА НА СВИМ ЛИНИЈАМА

НА САСТАНКУ Предсједништва ОФК Будва у новом са-
зиву имали смо прилике да се упознајмо са свим члановима
управе клуба, затим новим тренерима као и фудбалерима.

Предсједништво броји једанаест чланова. То су: Чедо Шпа-
дијер предсједник, Миливоје Ђуровић генерални секретар,
Љубо Масловар, Бранко Прибиловић, Михаило Вукотић, др
Ратко Вукчевић, др Петар Зец, Бранислав Крловић, Нико
Суђић, Владо Лазовић, Гавро Милачић чланови, а дужност
техничког секретара ће обављати Зоран Лакићевић.

Шеф стручног штаба је Горан Калезић, први тренер Ми-
ло Вујовић док је тренер омладинаца Андрија Пејовић.

Освјежења у играчком кадру су: повратници Мило Ђур-
ковић и Валентин Радуловић, затим полетарци Митар Бечић
и Слободан Мичић. Уз ове фудбалере боје клуба ће бранити:
Јефто Ераковић, Душан и Мирко Цвијовић, Хасан Делић,
Миленко Татар, Милорад Маловразић, Младен Челебић, Влад-
ко Дакић, Миодраг Чучка, Сретен Тодоровић, Станко Дум-
нић, Зоран Николић, Ранко Вукотић, Вељко Поповић, Иви-
ца Мушура као и неколико млађих. Овом броју треба додати
двадесет омладинаца који се већ такмиче упоредо са првом
екипом, а уписано је и преко тридесет пионира.

На првом састанку који је протекао у веома радиој ат-
мосferи говорило се о финансирању клуба. Договорено је
да се за неколико дана отвори ресторан „Стадион“ са којим
ће руководити клуб. На стадиону ће се истаћи реклами свих
радних организација са подручја наше општине, којима ће
се понудити улазнице и то по упола мањој цијени, увеште-
се чланске карте. СИЗ и СОФК-а нијесу баш озбиљно схва-
тили финансијски план клуба, речено је на састанку. Ове
године трошкови су дуплирани — наиме, омладинска екипа
упоредо са сениорима одлази на путовања и одиграва утак-
мице. Ове накнадне трошкове СИЗ за физичку културу би-
марају уважити.

Новизабрана управа је већ засукала рукаве и приоенула
на посао, објекти у оквиру стадиона су окречени, околни
простор уређен, а стадион се веома квалитетно одржава.

Фудбалери нијесу стартовали како се то од њих очеки-
вало. Распоред им је био наклоњен, али ту предност ни-
јесу знали искористити па су доживјели два пораза. Слаби
результати не би требали да обесхрабе чланове управе, стру-
чији штаб и фудбалере. Квалитет обећава да се могу постићи
результати.

С. Гленца

УСПЈЕХ ФРАНОВИЋА

СЛОБОДАН ФРАНОВИЋ учествовао је на првенству Југославије у подводном ло-
ву. Први круг такмичења је одржан у Цавату и Франо-
вић је заузeo високо шесто мјесто. Право наступа на о-
вом првенству имали су пет најбољих првопласираних са про-
шлогодишић првенства, као и петнаест такмичара по та-
који су квалификовани најбољи.

Најбољи клубови и појединци добили су вриједне поцене.

У првом кругу најбоље резултате постигли су Фране
Занки, члан Јастога — Трогир, Никша Треботић — Су-
петал, Борис Икић — Пула, Ливијо Фиоренти — Пула,
Фране Халбер — Трогир, Слободан Франовић. Други
круг такмичења одржаће се 27-28 овог мјесеца на Цресу.

— Веома сам задовољан по стигнутим резултатом рекао

је Франовић након доласка.

— Настојаћу да се што боље

припремим, мада сматрам да

је овај резултат веома тешко

поновити јер је конкуренција

је изузетно јака.

Франовић смо у име редакције

пожељели да понови овај

резултат, а критику мо-

рамо упутити Друштву спор-

това на води које Франовића

није на вријеме регистрова-

ло тако да на овом првенству

наступа као члан „Котора“.

Ето није помогло ни то што

ово Друштво однедавно има

професионалца. Оваквих про-

ступа у будуће не би требало

да буде.

С. Гленца

ПРИПРЕМЕ ЗА ОСНИВАЊЕ РАДИО БУДВЕ

НА СЛЕДНИЦИ Предсједништва Општинске конференције ССРН Будве, која је одржана 8. септембра, разматран је елаборат о друштвено-политичкој и економској оправданости формирања локалне радио-станице. Члан радне групе за израду овог елабората, Велибор Золак информисао је Предсједништво о досадашњој активности на овом послу. Предвиђа се да ће новоформирана радио-станица запошљавати 15 радника, укључујући и техничко особље, да је за опрему потребно 60 милиона динара, а исто толико би износили једногодишњи трошкови пословања. Просторије за Радио Будву биле би обезбиђене у једном од објеката у старој Будви, а предвиђа се да она почне са радом почетком наредне туристичке сезоне.

Елаборат ће бити разматран на сједници Општинске конференције ССРН,

а затим ће бити зат на јавну дискусију у мјесним

заједницама и радним ор-

ганизацијама.